210311 Vragen Transitievisie Warmte

Dank voor uw vragen, wij hebben deze in goede orde ontvangen. De transitievisie warmte is weliswaar een uitwerking van in 2019 opgestelde kaders en strategie warmte en het beleidskader energietransitie uit 2020, maar het blijft een visie op hoofdlijnen. Het bundelt waar we nu mee bezig zijn om de warmtetransitie in gang te zetten. Energie besparen blijft de belangrijkste eerste stap – beperk de warmtevraag. Dit stimuleren en versnellen we. Tevens onderzoeken we concreet in de wijk Zilverkamp in Huissen op welke manier de huizen en gebouwen daar duurzaam verwarmt kunnen worden, zonder aardgas. En we helpen de themagroep Doornenburg Duurzaam met Energie verder in de zoektocht op dit gebied.

We begrijpen de behoefte om al antwoorden te wensen over verdere uitwerking, maar daar is het momenteel te vroeg voor. In de visie staat opgenomen welke koers we varen om verdere stappen te zetten in de warmtetransitie in Lingewaard. Dit betekent dat we aansluiten bij waar de energie zit bij inwoners. Gevolg hiervan is dat we geen blauwdruk hebben van nu tot 2050. Voor de Zilverkamp verwachten we begin volgend jaar met een uitvoeringsplan te komen naar uw raad.

Raadsvoorstel:

Er wordt gesproken over twee geldpotten voor energietransitie: het duurzaamheidsbudget en het energietransitiefonds. Vanuit het budget NextGarden wordt echter veel meer betaald aan onderzoeken energietransitie. Waarom wordt dit niet genoemd? Hoe hoog is het bedrag wat vanuit NextGarden beschikbaar is voor energietransitie?

Reactie:

In het jaarplan van NEXTgarden staat opgenomen dat er in 2020 €502.537,- aan het speerpunt duurzame energiemix is uitgegeven en voor 2021 €924.904,- is begroot. Dit laatste bedrag is grotendeels bedoeld voor de aanleg van de warmteleiding, waarover ook een besluit voorligt bij uw raad op 1 april 2021. Het budget van NEXTgarden is specifiek bedoeld voor energietransitie op NEXTgarden en dus niet gemeentebreed inzetbaar. Het speerpunt duurzame energiemix is opgenomen in het uitvoeringsplan dat in 2017 is opgesteld door gemeente en provincie.

Bijlage 1: transitievisie warmte

De kosten van de warmtetransitie zijn een veelbesproken onderwerp. Graag geven we u een indicatie van deze kosten, wetende dat het ramingen betreft en het een brede bandbreedte kent. En een inschatting is die per woningtype verschilt.

We hebben laten berekenen, met het Energie Transitie Model (ETM), welke alternatieven voor aardgas er mogelijk zijn tegen de laagst maatschappelijke kosten. Dit hebben we laten doen in de technische verkenning welke is opgenomen in bijlage 1. Er kan gekozen worden voor een individuele oplossing per huis, of een collectieve oplossing voor een wijk. In de Zilverkamp is er de mogelijkheid om een collectieve oplossing te realiseren, een warmtenet. We zien dit als kans en verkennen dit nader. Dit is in de Zilverkamp mogelijk, gezien de ligging van de wijk. Dit is dus niet overal mogelijk.

Individuele oplossingen vragen om een hoge individuele investering van inwoners. Zoals investeren in zeer veel isolatie, om de warmte goed in het huis te kunnen houden. Dan hoeft er vervolgens nog relatief weinig warmte, met lage temperatuur, te worden gebruikt in huis, om het warm genoeg te hebben. Dit kan bijvoorbeeld met een warmtepomp. De initiële kosten zijn hoog. Ze liggen grofweg tussen €7.000,- (alleen het vervangen van een CV ketel door een warmtepomp in een heel goed geïsoleerde woning) tot wel €100.000,- of meer voor een matig geïsoleerde vrijstaande woning. Voor

een wijk als de Zilverkamp heeft DWA eerder berekend dat de range grofweg tussen de €25.000,- - €50.000,- ligt. Deze oplossing vraagt dus een hoge investering van individuele inwoners. Na het realiseren van een individuele oplossing zal de energierekening flink omlaag gaan.

Een collectieve oplossing vraagt een hoge investering van de partijen die een warmtenet gaan realiseren. Zij hebben een 'businesscase' waardoor op den duur dit geïnvesteerde geld terugverdiend wordt. Per huishouden zijn de initiële kosten afhankelijk van het aanbod van de warmteleverancier en de mogelijke toepassing van subsidies. Denkbaar is dat de initiële kosten in de buurt liggen van de aanschafprijs van een nieuwe Cv-ketel, denk aan 2.000 tot 2.500 euro per woning. Vervolgens werkt het systeem en komt er warmte in de woning. Dit zal in de Zilverkamp warmte zijn op midden temperatuur (70 graden), vergelijkbaar of wat lager dan de warmte die de Cv-ketel nu levert. Na het aansluiten op een collectieve oplossing zal de energierekening gelijk zijn. Iedere woningeigenaar kan vervolgens kiezen zijn/ haar woning te gaan isoleren op een tempo dat hem/haar past. Na isolatie, zal ook de energierekening omlaag gaan.

Graag zouden we als gemeente ook een collectief aanbod voor energiebesparende maatregelen faciliteren, om isoleren zo aantrekkelijk mogelijk te maken. Na het realiseren van een collectieve oplossing, hoeven woningeigenaren niet langer iedere 15 jaar een nieuwe Cv-ketel te kopen.

Over een periode van 30 jaar verschillen de kosten van een individuele versus een collectieve oplossing niet veel van elkaar. Het gaat vooral om de investering vooraf. Vanuit de vastgestelde kaders en strategie voor warmte, gaan wij er als gemeente voor om iedereen mee te kunnen laten doen met de warmtetransitie. Een individuele oplossing is alleen betaalbaar voor inwoners met veel geld én die graag verduurzamen. Een collectieve oplossing is voor veel meer mensen te betalen. De rijksbijdrage van het Programma Aardgasvrije Wijken en de toekomstbestendig wonen lening kunnen ingezet worden om de kosten te dragen. We vinden het belangrijk om transparant en volledig te communiceren naar onze inwoners over welke opties er zijn en welke (financiële) consequenties iedere optie heeft. Zo kunnen woningeigenaren een weloverwogen keuze maken.

In het uitvoeringsplan voor de Zilverkamp, ook genoemd in de inleiding op de vorige pagina, wordt het voorkeursalternatief uitgewerkt. We streven ernaar dit begin 2022 naar uw raad te brengen, in goede samenwerking met alle betrokken partijen.

P12. "De Zilverkamp wordt aardgasvrij-ready gemaakt, dit houdt in dat de voorzieningen zijn getroffen".

Om welke voorzieningen gaat het dan? Wat zijn hier de kosten van?

Reactie:

Hier wordt bedoeld dat de collectieve voorzieningen zijn getroffen om te kúnnen overstappen op een collectief systeem van warmtelevering.

Deze vraag heeft betrekking op de verdere uitwerking van de aardgasvrije oplossing in de Zilverkamp. Deze staat niet beschreven in deze visie, want zo ver is het nog niet, dit komt in een later stadium naar uw raad. Naar verwachting begin 2022.

In dit stadium onderzoeken we samen met de partijen in de Zilverkamp welke kansen een collectieve oplossing biedt, hoe we de inwoners van de wijk betrekken en waar zij behoefte aan hebben qua informatie. We brengen de alternatieven in beeld. Daar hoort ook een inschatting bij van bijbehorende kosten (zie ook de toelichting hierboven op pagina 1 en 2). Zodra hier meer duidelijkheid over is, informeren we uw raad.

P14. “Eén ding is zeker: we werken toe naar haalbare en betaalbare oplossingen”.

In het recent verschenen rapport “De bouw in 2030” van het Economisch instituut voor de bouw (zie bijlage) is berekend, dat een gedifferentieerde aanpak met een focus op hybride warmtepompen de meest kostenefficiënte manier is om bestaande woningen te verduurzamen (vanaf pagina 57). Collectieve varianten (warmtenetten) zijn een stuk duurder.

Heeft de gemeente deze vergelijking ook gemaakt? Waarom wordt de duurste variant voor gemeente en huiseigenaren in deze visie als heilige graal gepresenteerd?

Reactie:

Op pagina 14 wordt, in de door u genoemde zin, verwezen naar de opgestelde kaders voor warmte. We kijken naar de verschillende oplossingen die er zijn, zoals reeds is aangegeven op pagina 1 en 2. En we vinden het belangrijk dat alle inwoners mee kunnen doen om aardgasvrij te worden, ook de inwoners met een smalle portemonnee.

P19. “Als inwoners op gas willen blijven koken kan dit en blijft de gasleiding aanwezig”.

Heeft de gemeente hier zeggenschap over? Dit is uiteindelijk toch de beslissing van de netbeheerder, of ze de gasinfrastructuur willen handhaven?

Reactie:

De netbeheerder beslist uiteindelijk tot wanneer de gasinfrastructuur behouden blijft. In 2050 zal aardgas naar verwachting in de meeste delen van Nederland niet meer beschikbaar zijn. Echter, wanneer er in het komende jaar of jaren een aantrekkelijk collectief aanbod wordt geboden aan de inwoners van de Zilverkamp, daar gaat dit deel van de tekst over, dan heeft iedere particulier de mogelijkheid om a) aan te sluiten, b) een eigen individueel alternatief te kiezen of c) voorlopig, op het aardgas te blijven.

<u>Bijlage 2: inspraaknota</u>

P6. “We hebben bewust geen bandbreedte van mogelijke kosten opgenomen”.

Voor het beoordelen van de haalbaarheid is dit wel een wezenlijke voorwaarde om dit wel te weten. Uitgaande van recent onderzoek zou voor 2500 woningen op de Zilverkamp de eigen bijdrage van huiseigenaren zo’n 100 miljoen bedragen. Op welk moment in het proces wilt u dit naar de huiseigenaren toe communiceren?

Wij kunnen ons niet voorstellen dat er al geen berekening is gemaakt van de kosten die woonstichtingen en huiseigenaren moeten maken alvorens op een warmtenet aangesloten te worden, al dan niet in een bandbreedte. Graag zouden wij zien, dat deze berekeningen bij de stukken worden gevoegd.

Reactie:

Bij het aanvragen van de rijksbijdrage Programma Aardgasvrije Wijken is hier een berekening van gemaakt. Deze stukken zijn toegestuurd aan uw raad. Op basis van die inschatting is bepaald of die bijdrage vanuit het rijk een collectieve oplossing haalbaar maakt en dat is het geval. Uw stelling dat de eigen bijdrage van huiseigenaren zo’n 100 miljoen bedragen wordt niet herkend. Zoals is beschreven op pagina 1 en 2 verschillen de kosten van een individuele en een collectieve oplossing. En is er sprake van een behoorlijke bandbreedte.

Het moment om naar de huiseigenaren te communiceren is van groot belang. Op dat moment dienen we te weten welke collectieve oplossing we kunnen aanbieden en concreet wat het aanbod is. De bandbreedte, zoals in de tekst op pagina 1 en 2 beschreven, biedt inwoners op dit moment onvoldoende concrete afwegingsmogelijkheid. Het moment om naar de huiseigenaren te communiceren, bepalen we samen met de partijen waar we nauw mee samenwerken, te weten inwonersinitiatief Duurzaam Zilverkamp, Waardwonen en Lingewaard Energie. We realiseren ons enerzijds 'you never get a second change to make a first impression' en anderzijds is het van groot belang inwoners uit te leggen waarom we naar een aardgasvrij alternatief zoeken, hoe we dat doen en wat inwoners zelf kunnen doen en hen vroegtijdig mee te nemen. Deze balans zoeken we dus samen met de betrokken partners.

P. 6-9. Onder punt 12 wordt gesproken over een berekening van de kosten voor de warmtetransitie, gemaakt door de gemeente. In het antwoord wordt bedankt voor de berekening (van Duurzaam Zilverkamp?). Kunnen beide berekeningen aan de stukken worden toegevoegd?

Reactie:

Wij sturen de zienswijze van Duurzaam Zilverkamp mee met de beantwoording van deze vragen. Duurzaam Zilverkamp heeft ermee ingestemd hun zienswijze te kunnen delen met uw raad. Op pagina 1 en 2 van deze beantwoording is reeds ingegaan op de bandbreedte van de te verwachten kosten. De berekeningen die de gemeente heeft laten maken zijn oa ingesloten als bijlage 1, de technische verkenning. En deze zijn ook meegestuurd met de aanvraag van de rijksbijdrage proeftuin aardgasvrij wijken. Verder zijn er eerder berekeningen gemaakt door DWA (24 juni 2019): Duurzame verwarming van de Zilverkamp in Huissen, Technische verkenning. Dit document is samen met een raadsinformatienota in 2019 aan de raad gezonden. In dit document is ook een bandbreedte van de kosten van verschillende opties opgenomen.

P9. Onder punt 13 staat dat de energietransitie bedoeld is om broeikasgassen terug te dringen. Dit betekent, dat er geen houtige biomassa wordt gebruikt als bron? Als dit wel wordt gebruikt, kunt u aangeven welk effect het verbranden van bomen heeft op broeikasgassen ten opzichte van de huidige gasaansluitingen?

Reactie:

Wanneer houtachtige biomassa als bron gebruikt wordt, hoeft er voor dat deel geen aardgas gebruikt te worden. We zien dit dan ook als noodzakelijke transitietechniek, als tussenoplossing, die we uit-faseren rond 2035. Zo is het ook opgenomen in de routekaart van het beleidskader energietransitie. In de tussentijd werken we hard aan het ontwikkelen en inzetten van duurzame bronnen, zoals vanuit zon en water.

Algemeen:

De Gasunie heeft deze week bekend gemaakt, dat ze tot 2030 7 miljard gaan investeren in het gasnetwerk, om het geschikt te maken voor een nationaal waterstofnetwerk (zie: www.gasuniereport2020.nl/managementsamenvatting en artikel in bijlage). Dit sluit aan op de visie van het Economisch Instituut voor de bouw, dat door minder in te zetten op warmtenetten meer ruimte wordt gecreëerd voor innovatie en toekomstige oplossingen, zoals waterstof.

Bent u met ons van mening, dat we deze ontwikkelingen moeten afwachten en de inwoners nu niet met een onomkeerbaar warmtenet moeten opzadelen?

Reactie:

Waterstof is een energiedrager, geen bron. Wanneer waterstof ingezet wordt, dient er ook meer duurzame opwek van elektriciteit (zoals windturbines en zonnepanelen) bij te komen. We verwachten (groene) waterstof voor de komende tien jaar niet als oplossing en daarna mogelijk voor de industrie en mobiliteit, niet voor het verwarmen van woningen. Een van de uitgangspunten van de Transitievisie Warmte is tijdige realisatie. Dat betekent niet wachten maar stap voor stap tot realisatie komen.

OPRICHTING WARMTEBEDRIJF

P6. “55% CO2 reductie in 2030”.

Tot 2030 zal de meeste warmte komen van houtige biomassa. Hoeveel % CO2 reductie levert dit op, afgezet tegen het gebruik van gas?

Reactie:

De standaard CO2-emissiefactor aardgas is door de RVO berekend op 56,4 kg/GJ. De snoeihoutcentrale levert naar verwachting circa 370.000 GJ per jaar aan warmte. Dit staat gelijk aan een vermeden uitstoot ten opzichte van aardgas van circa 21.000 ton per jaar.

P6. “In 2030 wordt 80% gevoed met duurzame bronnen”.

Hoe is dit te bereiken, als houtige biomassa de belangrijkste bron wordt de komende 12 jaar?

Reactie:

Houtige biomassa is een van de duurzame bronnen waarmee dit wordt bereikt. We zien dit als noodzakelijke transitietechniek, als tussenoplossing, die we uit-faseren rond 2035. We sturen op zo veel mogelijk beperken van emissies. Daarnaast wordt ingezet op zon-thermie, aquathermie, hoge temperatuur opslag en op termijn op geothermie.